

GINGIVITIS ULCEROSA

DOOR

G. LIND.

Als een toevalligheid, want iets anders kan het wel niet zijn, zie ik in deze natte, gure najaarsdagen, evenals dit altijd het geval is geweest ieder voor- en najaar in de laatste jaren, wederom meerdere patiënten komen opdagen met meer of minder hevige klachten en pijnen in den mond, tengevolge van, zooals bij nader onderzoek blijkt, ulcereerende gingivitis. Opmerkelijk is het, dat, ofschoon een dergelijke gingivitis vrij spoedig te genezen is door een rationeele behandeling; verschillende van deze patiënten vaak reeds weken zonder resultaat door anderen behandeld zijn, reden waarom ik het dienstig acht in 't kort op de door mij toegepaste behandeling te wijzen.

De ulceereerende gingivitis (trench mouth, stomacace) wordt, zooals o.a. door Goadby in zijn laatste boek beschreven, — een boek dat tusschen haakjes gezegd zeer de moeite waard is te lezen, en zeker behoort in 't bezit van iederen tandarts te zijn, — veroorzaakt door een symbiotische werking van een bepaald Spirochaeta en de z.g. Bacillus fusiformis Plaut-Vincentii.

Klinisch is deze aandoening vrij eenvoudig te diagnosticeeren. Het tandvleesch is erg gezwollen, blauw-rood van kleur, zeer gevoelig en direkt bloedend bij ieder aanraking, waardoor o.a. het eten heel pijnlijk is. Een onaangename foetor ex ore en een sterk vermeerderde speekselvloed is

meestal aanwezig. Vaak is het slijmvlies van de wang ook aangetast en geeft daar hetzelfde beeld.

Het vrij acuut optreden van deze ziekte, waardoor vaak meerdere familieleden te gelijktijd aangetast worden, maakt dat verwarring met andere tandvleesch-aandoeningen vrij gemakkelijk te vermijden is.

De prognose is zeer gunstig, mits een rationeele behandeling spoedig toegepast wordt, anders kunnen heel onaangename, zelfs levensgevaarlijke complicaties, zooals uitgebreide zweren in de wangen (Noma) en keel (Angina Vincentii) volgen.

De door mij toegepaste behandeling bestaat in:

- I. Zeer grondige verwijdering van het onder de tandvleeschranden aanwezige pus, door uitspuiting, met een lauw-warme 3 % oplossing van waterstof-peroxyd, waarvoor kleine glas-pipettes zeer geschikt zijn.
- II. Verwijdering van al het tandsteen, ook onder het tandvleesch en verder mechanische reiniging der tanden.
- III. Krachtige uitspuiting met een lauw-warme waterstof-peroxyd oplossing en grondig spoelen.
- IV. Voorzichtige massage van het tandvleesch, waardoor veel bloed uitgedrukt wordt en waardoor de in de diepte zittende anaerobe spirochaeten naar boven gedrukt worden.
- V. Nogmaals uitspuiting en spoeling met waterstof-peroxyd.
- VI. Zeer grondig aanstippen van het tandvleesch om en bij de tanden en indruppelen onder de tandvleeschranden en in 't bijzonder in de interdentaalruimte met een 1 %, event. 3 % oplossing van Neosalvarsan in gewone stroop, waarvoor ook een glas-pipette zeer geschikt is.

Daar het Neosalvarsan in ampoules met een bepaalden inhoud verkocht wordt, houd ik altijd hiermede rekening bij het voorschrijven ervan, en aangezien het in betrekkelijk kleine hoeveelheden gebruikt wordt, en ook zelfs als het in

een donkere ruimte bewaard blijft, toch na ca: 3 weken geheel gedecomposeerd is, en volstrekt niet meer gebruikt mag worden, schrijf ik het meestal voor als volgt:

Rp. Neosalvarsan Gram 0.045
 Sirup. simplex „ 4.50
 d.s. Uitwendig.

Bovengenoemde behandelingen worden bij voorkeur uitgevoerd in één zitting, en eerst in een der volgende zittingen worden event. aanwezige supureerende radices verwijderd, en event. caviteiten temporair gevuld enz.... De patiënten worden geïnstrueerd thuis minstens 6 maal per dag, hun mond zeer grondig te spoelen met een lauw-warme waterstofperoxyd oplossing 1½ %, twee à driemaal per dag, het tandvleesch grondig te masseeren, en tweemaal per dag de tandvleeschranden met Neosalvarsan-oplossing in te smeren, met een klein penseel. In de eerste dagen raad ik ze tevens aan zacht voedsel te gebruiken. De tanden moeten voorzichtig met een tandenborstel en lauw-warme waterstofperoxyd oplossing gereinigd worden, zonder gebruik van pasta of andere reinigingsmiddelen. Exitantia en laxermiddelen zijn verder dikwijls in 't begin geïndiceerd! Na verloop van 3 à 4 dagen, zijn de subjectieve klachten zoo goed als altijd verdwenen, en is de temperatuur weer normaal. Evenwel is het ten sterkste aan te raden den patiënten toch nog minstens 2 à 3 weken door te laten gaan met de behandeling, — kan deze gaandeweg minder intens worden — daar anders vaak ricidieven voorkomen.

Een korte beschrijving van een paar gevallen zijn misschien van belang:

I. Een man, 28 jaar, heeft gedurende 3½ maand een temperatuur van ruim 38°, en klaagt over vrij hevige pijnen in 't tandvleesch, waaruit bij druk, veel pus en bloed komt. Gedurende 3 maanden is hij onder behandeling geweest, eerst van zijn tandarts, daarna van zijn huisarts, en later van

een huidarts. Alle mogelijke spoelingen, bessensap, chloras calicus opl., roode wijn, kalium permanganaat opl., waterstofperoxyd opl., enz... zijn hem voorgeschreven, evenals hij gedurende eenige weken een jod-kalium kuur heeft moeten doen. Alles echter zonder resultaat. Uitdrukkelijk heeft men hem erop gewezen dat hij zijn tanden volstrekt niet mocht reinigen behalve door spoelen, noch het tandvleesch aanraken met zijn vingers! In een zitting heb ik toen de bovengenoemde behandeling verricht, hetgeen weliswaar vrij pijnlijk was, en gedurende 6 dagen heeft hij zelf de behandeling thuis voortgezet, waarna zijn temperatuur wederom normaal werd en alle klachten verdwenen waren. Doordat hij, na verloop van nog enkele dagen, zijn behandeling thuis staakte, kreeg hij een licht recidief, hetwelk echter onmiddellijk door eigen behandeling, na verloop van een paar dagen, verdween.

II. Twee kinderen, broer en zuster, resp. 9 en 5 jaren. Gedurende 12 dagen bedlegerig met ochtend-temperatuur boven 40° . Door een kinderarts geregeld behandeld met Jodium tinctuur, hetwelk zoowel op het tandvleesch als op de wangen, waar ook vrij groote ulceraties waren, $2 \times$ per dag aangestipt werd, wat met groote pijnen gepaard ging. Mondspoeling van kalium permanganaat opl. was verder voorgeschreven.

Door massage $2 \times$ pro die en spoelen met $1\frac{1}{2} \%$ waterstof-peroxyd opl. $6 \times$ pro die, en aanstippen met een 1% Neosalvarsan opl. $2 \times$ pro die, verdwenen de klachten in den loop van 3 à 4 dagen, en eenige dagen hierna kon de jongen wederom naar school. Geen recidieven.

III. Een gehuwde vrouw, 24 jaar. Uit de voorgeschiedenis blijkt dat de vrijer van haar dienstbode eenige maanden geleden „mondzeer” had gekregen, met gevolg dat zij zelf, zoowel als haar man en de verdere leden van 't gezin allen gedurende maanden, niettegenstaande de behandeling van zoowel hun huisarts als hun tandarts door deze kwaal werden

gekweld. De laatste had hun o.a. laten spoelen met een opl. van acid. chromic., — wat trouwens in zwakke opl. door Goadby zeer aanbevolen wordt, — maar verzuimd het aanzegzige tandsteen behoorlijk te verwijderen.

Deze dame is één keer onder mijn behandeling geweest en na een week waren zoowel het bloeden van 't tandvleesch als de pijnen grootendeels verdwenen.

IV. Man, ca. 50 jaren, gedurende de laatste 6 maanden geregeld onder behandeling van zijn huisarts en een tandarts, voor neuralgische pijnen in het gezicht, kiespijnen uitstralend door al zijn tanden, klierzwellingen, pijnlijk en bloedend tandvleesch, foetor ex ore, constante temperatuurverhooging, enz... enz....

Bij onderzoek bleken: 3 chronische abcessen aan molaren, 7 chronische pulpitiden, enkele suppureerende, loszittende radices, en een zeer hevige gingivitis ulcerosa aanwezig te zijn.

Na verloop van een paar weken, na meerdere malen onder behandeling geweest te zijn, waren de subjectieve klachten verdwenen, de temperatuur normaal, zijn eetlust weer goed en begon zijn uiterlijk, — hij was door zijn ziekte zeer vermagerd — beter te worden.

V. Een man, 28 jaar, is gedurende de laatste paar weken bedlegerig, en voelt zich zeer ziek en verzwakt tengevolge van zijne hooge temperatuur, welke de laatste dagen des ochtends boven 39° is geweest. De oorzaak hiervan kon door zijn huisarts niet gevonden worden. Daar de patiënt over enkele dagen zou gaan trouwen, wordt hem, uit den aard der zaak, aangeraden zijn huwelijk een tijd uit te stellen, — doch alvorens dit besluit definitief te nemen, werd ik verzocht hem te onderzoeken, aangezien hij in de laatste dagen vrij veel last had van bloedingen uit en pijnen in zijn tandvleesch, welke klachten echter, volgens zijn huisarts, in geenerlei verband met zijn ziekte stonden.

Bij mijn onderzoek, dat tengevolge van zijn bijzonder onaangename foëtor ex ore, minder prettig was, zag ik het meest typische beeld van een gingivitis ulcerosa, dat ik tot nu toe gezien heb.

Na hem een stevig glas port te hebben laten drinken, heb ik de door mij beschreven behandelingen verricht, en na 4 dagen, kon men hem als gelukkig bruidegom het stadhuis zien verlaten met zijn bruid aan den arm, — vrijwel genezen, maar uit den aard der zaak nog tamelijk zwak. Een paar weken later kreeg ik uit Italië een bericht van het jong getrouwde paar, dat ze nu aan heel andere dingen dachten, dan aan zijn vervelende mond, — en later zijn ook geen recidieven gekomen.

Ik heb gemeend deze paar gevallen te moeten beschrijven, omdat hieruit ten duidelijkste blijkt, welke onaangename bezwaren en lasten deze ziekte den patiënten kan veroorzaken, wanneer die niet juist gediagnostiseerd en behoorlijk onder behandeling genomen wordt, — en tevens als een bewijs, dat het voor ons, tandheekundigen vrij gemakkelijk is deze te genezen, mits wij maar de behandeling rationeel aanpakken.
